

fòrum mundial

fòrum mundial d'educació

ANNEX II

**Declaració final del
FÒRUM CONTINENTAL
SOBRE EDUCACIÓ**

**Segona Cimera dels Pobles d'Amèrica
Quebec, 17 i 18 d'abril del 2001**

de educação

Estem reunits, en el marc del Fòrum Continental sobre Educació de la segona Cimera dels Pobles d'Amèrica, representant milions de persones que estan o han estat compromeses a diari amb l'educació. Som docents, personal professional i de suport, professors i professores, representants d'organitzacions comunitàries i no governamentals, sindicalistes i estudiants. Estem compromesos quotidianament amb el desenvolupament dels nins i nines, dels joves i dels adults així com amb el desenvolupament sostenible de les nostres comunitats en el seu conjunt.

Creiem que les polítiques socials i educatives de les Amèriques han de basar-se en orientacions distintes a les actuals.

1. Defensem la sobirania nacional en matèria d'educació i el dret a l'autodeterminació dels pobles, sense ingerències exteriors.

2. Creiem que és urgent que es prenguin mesures concretes per eliminar la pobresa i la misèria que sofreixen més de cent milions de nines i nins. Creiem que és necessari un model de desenvolupament sostenible, basat en la justa distribució de la riquesa, ja que aquest model pot permetre a tots i totes viure dignament i gaudir d'oportunitats que afavoreixin la seva realització plena. Rebutgem i denunciem les polítiques actuals, particularment les polítiques neoliberals, que augmenten les desigualtats entre les nacions del continent i dins de cada una d'elles. Ens sentim indignats per aquesta situació. És hora ja que cessi el malbaratament humà conseqüència, entre altres coses, de la violència, de la injustícia i de la deterioració del medi ambient.

3. Constatem, a partir de la nostra experiència i reflexió col·lectives, que ni les polítiques

educatives nacionals ni les inversions són a l'altura de les dificultats existents ni dels compromisos subscrits pels caps d'Estat del continent a Santiago de Xile el 1998. L'accessibilitat als diferents nivells d'educació creix, però sense aconseguir l'èxit escolar i la qualitat educativa, les desigualtats persisteixen i fins i tot augmenten, l'analfabetisme retrocedeix tímidament, les condicions d'ensenyança, de treball i d'aprenentatge es deterioren.

4. Tenim la convicció que, en matèria educativa, s'ha d'actuar millor i de manera diferent. Les solucions exigeixen una acció col·lectiva de tots els membres de la societat. Afirmem que els nostres sistemes educatius necessiten importants transformacions democràtiques. Així mateix, continuem treballant responsablement i en solidaritat, a través de les nostres organitzacions, per canvis que responguin a les necessitats i al benestar dels nostres pobles.

5. Afirmem que l'educació és un dret social universal fonamental que comprèn no sols la formació general sinó també la formació professional o tècnica. Aquest dret s'ha d'assegurar per mitjà d'un servei públic finançat i sota responsa-

bilitat de l'Estat. Per tant, combatrem solidàriament les polítiques autoritàries i mercantils dominants en molts llocs del continent i que condueixen a una privatització creixent de l'educació.

6. L'educació no és una mercaderia que ha de servir per a enriquir a les empreses, els alumnes no són productes, els pares i les mares de família i els estudiants no són consumidors d'educació i les treballadores i treballadors de l'educació no són simples dispensadors de serveis.

Ens oposem enèrgicament que l'educació s'inclougui en els acords sobre la liberalització del comerç dels serveis, incloent en això l'Àrea de Lliure Comerç de les Amèriques. Ens oposem també a la comercialització de l'educació, a l'ús en educació d'un discurs mercantil i a l'intent d'imposar com paràmetre la relació cost-benefici.

7. Proclamem que una educació íntegra de qualitat ha de formar persones lliures i crítiques, ciutadanes i ciutadans actius i compromesos, respectuosos de la diversitat i dels drets humans, oberts al món, preocupats per l'esdevenidor del planeta i el desenvolupament durador i amb una comprensió crítica de la mundialització. Aquesta educació ha de formar dones i homes preparats per a la vida, per al món del treball, per a aprendre contínuament, en comptes de formar-los específicament per a un ocupació determinada.

Rebutgem i denunciem les polítiques actuals, particularment les polítiques neoliberals, que augmenten les desigualtats entre les nacions del continent i dins de cada una d'elles. És hora ja que cessi el malbaratament humà conseqüència, entre altres coses, de la violència, de la injustícia i de la deterioració del medi ambient.

8. Afirmem que la formació de base, la formació professional o tècnica i la formació superior han de tenir en compte les qüestions de seguretat alimentària, d'agricultura duradora, de desenvolupament energètic durador i de protecció del medi ambient així com les relatives als drets humans, a la democràcia, a les relacions interculturals, al consum responsable i al comerç equitatiu, amb vista a un futur viable.

9. També defensem una educació de qualitat per a totes i tots, que sigui un instrument de

Docents i no docents manifestant-se pels carrers de Porto Alegre

justícia social i d'emancipació de les persones al llarg de tota la seva vida. Una educació que promou la igualtat entre les dones i els homes, sigui quin sigui el seu origen ètnic, la seva orientació sexual, les seves creences o opcions filosòfiques i la seva capacitat d'aprenentatge. Una educació que formi éssers humans que prefereixin la col·laboració i la solidaritat a la competència sense límits, que cerquin la pau, la resolució justa i pacífica dels conflictes i s'oposin a la violència i a la militarització.

10. Lluitem per una educació pública, gratuïta i de qualitat que sigui plenament accessible en tots els àmbits i durant tota la vida. Estem convençuts que una educació obligatòria i de qualitat per a totes i tots, joves i adults, hauria de constar d'un mínim d'onze anys. Rebutgem el lema que proclama que "l'èxit de la majoria és sinònim de mediocritat". Afirmem, al contrari, que no pot aconseguir-se una educació de qualitat

sense democratització i sense eliminació de les desigualtats.

11. Desitgem combatre el racisme, l'exclusió i la marginació de què són víctimes especialment les i els alumnes de les comunitats negres i autòctones. Afirmem que els alumnes discapacitats o amb dificultats d'adaptació o d'aprenentatge, els infants del carrer, treballadors o itinerants, els infants víctimes de la guerra han de tenir accés a serveis particulars que assegurin la

seva escolarització. Exigim que es posi una atenció especial a l'ensenyança rural i al respecte de la cultura pagesa.

12. Compartim una visió de l'educació d'adults que garanteixi el dret a l'educació pública per al conjunt de la població adulta. Així mateix, exhortem els Governos a què creïn les condicions per a una cultura de l'educació al llarg de la vida d'una persona, que multipliqui les ocasions d'aprendre en el mitjà de vida i de treball de la

cions escolars (biblioteques, personal especialitzat, etc.) així com l'aportació educativa d'altres institucions (biblioteques públiques, ràdios i televisions educatives). En aquest àmbit, reconeixem la contribució i la competència de les persones que treballen en els camps de l'educació popular i de l'acció comunitària.

16. Afirmem que es necessita una ensenyança superior pública, gratuïta i de qualitat que respecti la llibertat acadèmica i l'autonomia

Desitgem combatre el racisme, l'exclusió i la marginació de què són víctimes especialment les i els alumnes de les comunitats negres i autòctones. Afirmem que els alumnes discapacitats o amb dificultats d'adaptació o d'aprenentatge, els infants del carrer, treballadors o itinerants, els infants víctimes de la guerra han de tenir accés a serveis particulars que assegurin la seva escolarització.

població adulta.

13. Ens oposem a una concepció de la qualitat estretament definida a partir de proves estandarditzades que redueixen la missió de l'educació al que es pot mesurar amb facilitat i que no tenen en compte les necessitats particulars dels alumnes. Exigim la desaparició d'aquests proves que s'empren com un instrument d'exclusió.

14. Volem continuar aportant a l'elaboració de models i plantejaments pedagògics que parteixen de l'experiència de les persones, que responguin a les necessitats socials, econòmiques i culturals dels nostres pobles, que tractin de reduir el fracàs, la deserció i l'exclusió escolars. Estem a favor d'una gestió democràtica de l'educació, a tots els nivells i a totes les institucions, una gestió basada en la participació del personal, dels alumnes i de la col·lectivitat.

15. Reconeixem la importància dels serveis de suport a l'acció educativa a les institu-

institucional i que garanteixi que la investigació estigui al servei del desenvolupament de la societat i no subordinada a les necessitats i imposicions de les empreses privades.

17. Creiem en una educació que respecti les opcions religioses i filosòfiques, el dret a la laïcitat, a la llibertat de consciència i el dret a la igualtat.

18. Donem suport a la lluita de les nacions autòctones i dels pobles indígenes que reivindiquen un control de les seves institucions educatives per a assegurar el respecte i el foment de la seva llengua, cultura i patrimoni i d'una educació que valori i difongui la diversitat ètnica, així com la pluralitat cultural i lingüística. L'educació pública ha d'incloure la història i la cultura d'aquests pobles i el personal ha de rebre la formació adequada per a això.

19. Reconeixem la importància que té per a les comunitats lingüístiques nacionals minoritàries exercir el control de les seves institucions educatives per aconseguir la difusió i el foment de la seva llengua i cultura.

20. Exigim que es respectin els drets sindicals, entre ells el dret a la negociació col·lectiva. Seguirem lluitant per una autèntica

professionalització del personal educatiu, perquè obtingui un salari just en reconeixement de la importància del seu treball, un salari que li permeti viure dignament, i perquè aconseguixi unes condicions de jubilació adequades. També seguirem lluitant perquè millorin les condicions de treball, d'ensenyança i d'aprenentatge. Així mateix reivindiquem normes d'higiene i seguretat que garanteixin la protecció adequada del personal i de l'alumnat i que es concretin en un codi de salut per a l'educació pública.

21. Denunciem la situació de desigualtat que viuen les dones, que són majoria entre el personal educatiu. Han de gaudir de mesures de protecció adequades per a la maternitat; ens comprometem a lluitar perquè les seves condicions d'ocupació i de treball siguin iguals a les dels seus col·legues masculins.

22. Sostenim que els canvis necessaris per a una educació democràtica exigeixen una sòlida formació inicial del personal educatiu així com una formació contínua gratuïta i a l'abast de totes i tots.

23. Reconeixem la importància d'una utilització eficaç de les noves tecnologies de la informació i comunicació per a fins educatius que responguin a les necessitats i a les prioritats de les comunitats i no als interessos mercantils. Donam suport a la creació de xarxes que afavoreixin l'intercanvi de coneixements i la difusió d'una cultura del treball en col·laboració. No obstant, desitgem assenyalar els riscos lligats a una utilització limitada d'aquestes tecnologies o d'una utilització que no respecti la sobirania nacional en l'àmbit de l'educació i ens oposem a un ús de l'educació virtual i a distància que substitueixi una educació directa i de qualitat.

Reconeixem la importància d'una utilització eficaç de les noves tecnologies de la informació i comunicació per a fins educatius que responguin a les necessitats i a les prioritats de les comunitats i no als interessos mercantils

24. Per assegurar un finançament adequat i just de l'educació pública, exigim la cancel·lació del deute extern il·legítim dels països de les Amèriques, el cessament de les polítiques d'ajust estructural, un augment de l'ajuda incondicional al desenvolupament de l'educació i l'adopció d'un impost sobre les transaccions financeres.

25. Ens comprometem a fer créixer la solidaritat continental en educació per mitjà de:

a) La col·laboració amb les organitzacions regionals que treballen en aquest àmbit i el suport

al pla d'acció adjunt a aquesta declaració.

b) L'enfortiment, en col·laboració amb les organitzacions sindicals i populars, i amb les organitzacions que representen les mares i els pares de família i les i els estudiants de cada un dels nostres països, d'un vast moviment a favor d'una educació pública de qualitat per a tothom.

c) La participació en l'elaboració, seguiment i avaluació de les polítiques educatives.

d) El suport de la integració a l'ensenyança dels principis i valors de l'educació per a la viabilitat.

26. Recordem als caps d'Estat de les Amèriques la urgència de respectar els compromisos que van subscriure el 1990 a Jomtien amb motiu de la Conferència Mundial sobre Educació per a Tots, que posteriorment van ser reafirmats a Dakar a l'abril del 2000 durant el Fòrum Mundial sobre Educació.

Els recordem també els compromisos subscrits el 1998 a Santiago, sobre les mesures que havien de prendre's per assegurar un creixent accés a l'educació i a l'èxit escolar, l'eliminació de l'analfabetisme i la dràstica reducció de les desigualtats.

Per aconseguir aquests objectius, exigim dels caps d'Estat que:

a) Rebutgin que s'inclouï l'educació a cap acord sobre el comerç dels serveis, incloent en això l'Àrea de Lliure Comerç de les Amèriques.

b) Augmentin al menys al 8 % del PIB la part de la riquesa col·lectiva destinada a l'educació pública.

c) Redueixin els pressuposts dedicats a despeses militars i que reinverteixin els pressuposts en els programes socials, particularment, en l'educació.

d) Es dotin d'un pla triennal d'inversions basat

en objectius precisos d'alfabetització, escolarització, augment de l'accés i èxit i en objectius de reducció de les desigualtats, amb una atenció molt particular a la situació de les nines i dones.

e) Creïn, millorin i reforcin els serveis als nins i nines més petits, principalment els serveis de salut, els de guarderies educatives i facin obligatòria i gratuïta l'educació infantil a nines i nins de 4 i 5 anys.

f) Elaborin i posin en pràctica, de comú acord amb la societat civil, programes d'acció en pro

d'una major justícia social, sobretot per mitjà d'assistència als nins i nines i a les famílies per reduir les desigualtats.

g) Facin que es respectin totes les declaracions, pactes i convenis que hagin signat, particularment la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets dels Infants, sobretot pel que fa a l'eliminació del treball infantil.

h) Adoptin les mesures necessàries per alfabetitzar i escolaritzar els nins i nines i els adults subescolaritzats, en estreta col·laboració amb les organitzacions educatives i sindicals.

i) Assegurin un accés igualitari i complet a un ensenyament superior de qualitat.

j) Atorguin un finançament adequat de la investigació en educació superior, que garanteixi la seva autonomia.

k) S'assegurin que les reformes educatives responguin a les necessitats dels pobles i de les poblacions més desfavorides i siguin acordades amb la participació de les organitzacions sindicals i de les persones a qui afectin.

l) Fomentin els mitjans de comunicació de la col·lectivitat amb una orientació cultural i educativa i eliminin les restriccions per al seu desenvolupament.

m) Posin fi a la privatització actual de l'educació.

27. Per acabar, volem reafirmar amb força que l'educació és un dret, no un privilegi. La democràcia a què aspirem està feta d'igualtat, llibertat i solidaritat per a tots i totes. Es basa en la dignitat de la persona, en bones condicions de vida, en el respecte dels drets polítics, econòmics, culturals i socials de totes i tots.

PLA D'ACCIÓ

A fi d'assegurar-se que s'aconsegueixin els objectius de la declaració conjunta adoptada per les i els participants en el Fòrum Continental sobre Educació, celebrat en el marc de la segona Cimera dels Pobles d'Amèrica, s'acorda que les organitzacions amfitriones cerquin els recursos financers necessaris per crear una Secretaria provisional que, amb la col·laboració de les organitzacions regionals i mundials existents que ofereixin una representació de les distintes formes d'ensenyança

que podria:

A. Donar curs al Fòrum Continental per mitjà de la difusió de les intervencions dels conferencians convidats, així com del document de base i de la declaració conjunta adoptada pel Fòrum.

B. Supervisar els compromisos subscrits pels caps d'Estat quant a educació durant les Cimeres de les Amèriques de Santiago (1998) i de Quebec (2001), així com els treballs sobre educació que es realitzin sota la direcció dels ministres d'Educació del continent o de les organitzacions habilitades per ells, principalment pel que fa als projectes d'indicadors continentals d'educació i d'avaluació de l'educació i comunicar els resultats.

C. Reunir, amb la col·laboració de les organitzacions sindicals nacionals i regionals i de les organitzacions no governamentals, la documentació relativa a les mesures que adoptin els distints països del continent amb motiu del pla d'acció de la Cimera de les Amèriques, i difondre-la.

D. Donar continuïtat a les accions i estratègies organitzatives per a sostenir l'ensenyament públic com a dret de les persones i dels pobles i fomentar aquesta ensenyament com una alternativa superior a la privatització i a la comercialització.

E. Considerar la possibilitat d'una acció concertada destinada a exigir als caps d'Estat que excloguin l'educació dels acords de lliure comerç.

Les i els participants del Fòrum es comprometen a:

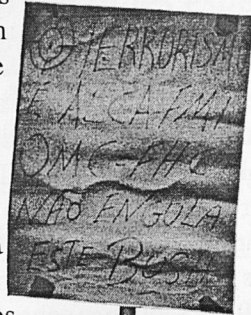
- Col·laborar en el compliment d'aquest pla d'acció i difondre de la manera més àmplia possible la declaració conjunta amb fins informatius, formatius i educatius.
- Afavorir la participació en el Fòrum sobre Educació del Fòrum Social Mundial que se celebrarà a Porto Alegre a principis de l'any 2002.

També s'acorda:

- Difondre els documents discutits durant el Fòrum Continental sobre Educació als participants de la tercera Cimera de les Amèriques així com als ministres d'Educació de les Amèriques.

- Convidar els sindicats i organitzacions socials que participin a la campanya de defensa de l'educació pública a cada un dels països de les Amèriques.

- Sol·licitar a l'Aliança Social Continental que convoqui una altra Cimera dels Pobles coincidint amb la pròxima Cimera de les Amèriques.

PROGRAMA DE SOLIDARITAT I COOPERACIÓ

Necessitam persones cooperadores en programes de solidaritat amb països de Centreamèrica.

Qui estigui interessat a anar, l'estiu del 2001, a organitzar tallers i cursos de formació docent a Guatemala i a Hondures ho pot comunicar a l'STEI-i per tal de poder preparar aquest viatge de cooperació, mitjançant reunions informatives, xerrades d'orientació, curssets de formació per al desenvolupament.....

Dia 14 de febrer, a les 18 hores, hi haurà la primera xerrada informativa a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics i després es farà el curs de cooperació per al desenvolupament (30h.). Haver fet aquest curs és requisit indispensable per poder anar de cooperador/a a aquests països.

Les tasques concretes d'alguns d'aquests tallers són:

- s'ha de muntar una aula itinerant d'informàtica i necessitam tècnics per dur-ho a terme.
- s'ha de treballar l'educació en valors col·laborant amb el Defensor del Poble.
- s'ha de treballar amb alumnat.

El nombre màxim de persones que podran participar en aquests programes és 30.

Podeu enviar les vostres dades per fax o correu electrònic a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics i ens posarem en contacte amb vosaltres.

DADES PERSONALS

Llinatges i Nom:
NIF:
Adreça:
CP i Localitat:
Telèfon:

DADES PROFESSIONALS

Lloc de treball:
Adreça:
CP i Localitat:
Telèfon:

A quin país t'interessa anar de cooperador/a?:
Quin curs o seminari vols impartir?:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics
 Carrer Marià Canals, 13 - 07005 Palma
 Telèfon 971 91 00 60
 Fax 971 91 00 61
 E-MAIL:escola.mitjans@stei-i.org